

Інструменти впровадження гендерно-орієнтованого урядування:

Гендерно-правова експертиза

1. Гендерно-правова експертиза: сутність, мета та основні завдання
2. Документи, що підлягають гендерно-правовій експертизі
3. Порядок проведення гендерно-правової експертизи.
4. Етапи проведення гендерно-правової експертизи.
5. *Гендерна експертиза посібників, політичних рішень

Закон про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків (2005 р)

- гендерно-правова експертиза - аналіз чинного законодавства, проектів нормативно-правових актів, результатом якого є надання висновку щодо їх відповідності принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

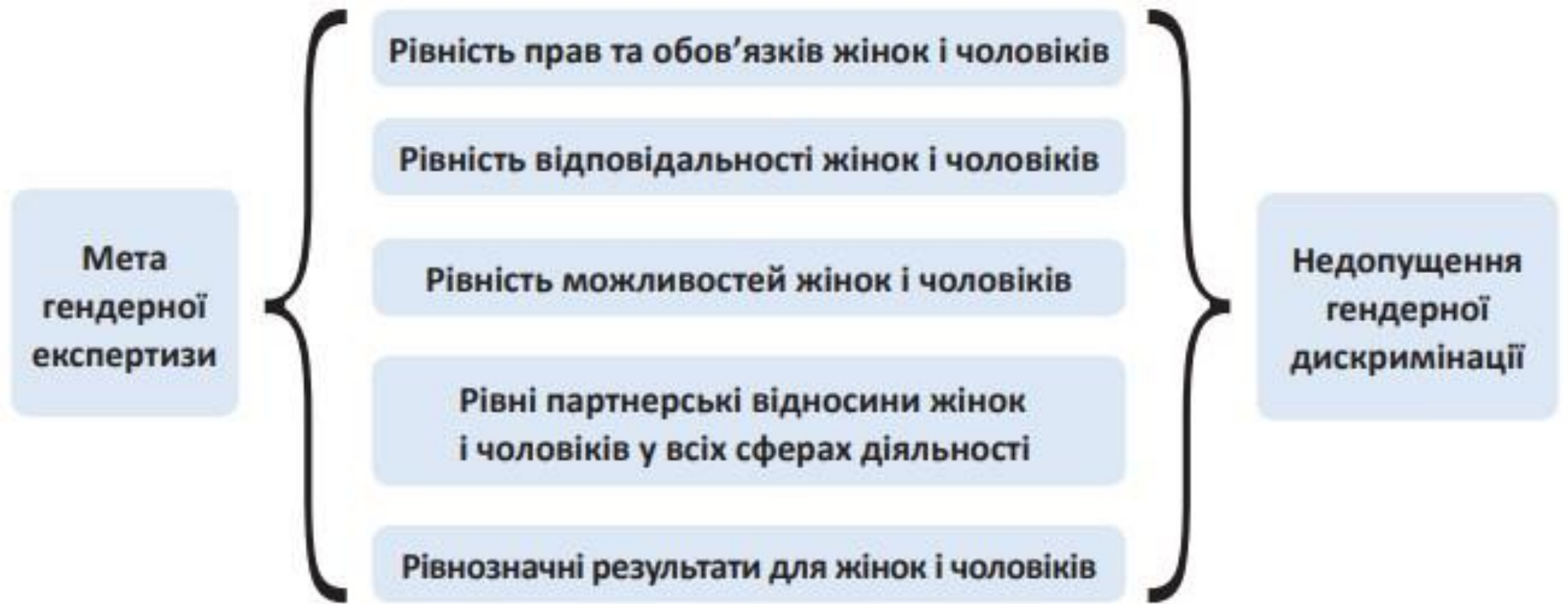
Стаття 1

Протягом 1999-2000 років в рамках Програми рівних можливостей Програми розвитку ООН в Україні науковцями та представниками громадських організацій була здійснена гендерна експертиза окремих галузей українського законодавства: *трудового, міжнародного, конституційного, соціального* тощо

Гендерно-правова експертиза

- Чинне законодавство підлягає гендерно-правовій експертизі. У разі встановлення невідповідності нормативно-правового акта принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків висновок гендерно-правової експертизи надсилається до органу, який прийняв такий нормативно-правовий акт.
- Розроблення проектів нормативно-правових актів здійснюється з обов'язковим урахуванням принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.
- **Проекти нормативно-правових актів підлягають** гендерно-правовій експертизі. Висновок гендерно-правової експертизи є обов'язковою складовою пакета документів, що подаються разом з проектом нормативно-правового акта до розгляду.
- Порядок проведення гендерно-правової експертизи визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 4



Метою проведення гендерно-правової експертизи є:

1) проведення комплексного дослідження законодавства та проєктів нормативно-правових актів **у частині їх відповідності міжнародним договорам України**, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та резолюціям міжнародних конференцій, міжнародних організацій, їх органів з прав людини **стосовно дотримання принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків**;

2) **запобігання прийняттю та наявності нормативно-правових актів**, положення яких не відповідають **принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків**.

ПОРЯДОК проведення гендерно-правової експертизи: ЗАТВЕРДЖЕНО постановою Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2018 р. № 997

- **Постанова Кабінету Міністрів України №504 від 12 квітня 2006 року: (втратила чинність у 2018 р.)**
- обов'язок проведення гендерно-правової експертизи покладено на Міністерство юстиції.



- обсяг нормативно-правових актів значно перевищує спроможність невеликого підрозділу Мін'юсту, відповідального за проведення такої експертизи
- **відсутність обов'язку проведення гендерно-правової експертизи законопроектів, поданих народними депутатами України.**
- **відсутність відповідальних осіб** і підрозділів в Апараті Верховної Ради України на сьогодні, які мають здійснювати гендерно-правову експертизу.

Порядок проведення гендерно-правової експертизи, затверджений постановою КМУ від 28.11.2018 р. № 997

Гендерно-правова експертиза проєктів актів

Було

Розробник під час підготовка проєктів актів (готувався окремий висновок)
Робилась оцінка гендерного впливу, аналіз тексту та ін.

Гендерне інтегрування в кожному міністерстві

Мін*юст під час проведення правової експертизи (готувався окремий висновок)

Стало

~~Розробник під час підготовка проєктів актів (готувався окремий висновок)~~

~~Гендерне інтегрування~~

~~Мін*юст під час проведення правової експертизи.~~

Хто робить

Під час проведення експертизи Секретаріат Кабінету Міністрів перевіряє проект акта на відповідність принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (гендерно-правова експертиза)

СКМУ не може вносити зміни

Мін*юст під час проведення правової експертизи робить антидискримінаційну експертизу (поглотила ГПЕ)

• **Порядок проведення гендерно-правової експертизи, затверджений постановою КМУ від 28.11.2018 р. № 997** (зі змінами, внесеними згідно з постановою КМУ № 1066 від 04.12.2019 р.), який визначає механізм проведення гендерно-правової експертизи законодавства та проектів нормативно-правових актів в усіх сферах законодавства та затверджує форми **висновків гендерно-правової експертизи** акта законодавства та проекту нормативно-правового акта.

• **Методичні рекомендації з проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства та проектів нормативно-правових актів, затверджені наказом Мін'юсту від 27.11.2018 р. № 3719/546**, які визначають основні завдання, послідовність проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства та проектів нормативно-правових актів з метою покращення розуміння змісту експертизи та її етапів й оформлення висновків за її результатами.

• Додатком до Методичних рекомендацій закріплені запитання, що повинен поставити собі експерт/-ка при проведенні гендерно-правової експертизи

• **Відмінність гендерно-правової від антидискримінаційної експертизи відрізняється, зокрема у питаннях, які експертом піднімаються під час її аналізу!**

- 1) Чи відповідає аналізований акт (проект) міжнародним договорам України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та резолюціям міжнародних конференцій, міжнародних організацій, їх органів у сфері гендерної рівності?
- 2) Чи відповідає аналізований акт (проект) нормам Конституції України, іншим актам законодавства України в частині забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків?
- 3) Чи наявні в аналізованому акті (проекті) положення, що забороняють дискримінацію за ознакою статі?
- 4) Чи наявні в аналізованому акті (проекті) положення що містять позитивні дії?
- 5) Чи обмежують положення аналізованого акту (проекту) права чоловіків чи жінок?
- 6) Чи надають положення аналізованого акту (проекту) більш широкі права чоловікам чи жінкам?
- 7) Чи надають положення аналізованого акту (проекту) однакову можливість для реалізації прав як чоловікам, так і жінкам?
- 8) Чи буде аналізований акт (проект) здійснювати різний вплив на чоловіків та жінок чи такий вплив буде однаковий?
- 9) Чи наявні в аналізованому акті (проекті) положення, що заважають досягненню гендерної рівності?
- 10) Чи призведе прийняття проекту нормативно-правового акта до дискримінації за ознакою статі?
- 11) Чи були виявлені під час вивчення ситуація, що фактично існує у сфері правового регулювання аналізованого акту (проекту) питання, що не знайшли правового регулювання (прогалини)? Яким чином їх можна вирішити?

Мета ґендерно-правової експертизи

(п. 2 Порядку проведення ґендерно-правової експертизи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.11. 2018 №997)

1) проведення комплексного дослідження законодавства та проектів нормативно-правових актів у частині їх відповідності міжнародним договорам України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та резолюціям міжнародних конференцій, міжнародних організацій, їх органів з прав людини стосовно дотримання принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

2) запобігання прийняттю та наявності нормативно-правових актів, положення яких не відповідають принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

ГПЕ є ширшим за змістом ніж антидискримінаційна експертиза, і не обмежується лише аналізом акту на дискримінацію за ознакою статі

Мета антидискримінаційної експертизи

(п.4 Порядку проведення органами виконавчої влади антидискримінаційної експертизи проектів нормативно-правових актів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.01.2013 №61)

виявлення у проектах актів положень, які містять ознаки дискримінації, та надання пропозицій щодо їх усунення.

ґендерно-правова експертиза полягає у проведенні критичної оцінки (аналізу) того, яким чином різниця в ґендерних ролях, діяльності, потребах, можливостях та правах впливає на жінок, чоловіків, дівчат та хлопчиків, в існуючій або запропонованій політиці, ситуації або контексті, та формуванні пропозицій з усунення дискримінаційних положень.

Натомість антидискримінаційна експертиза виявляє у проектах актів положень, які містять ознаки дискримінації, наприклад, за ознакою статтю.

Переваги проведення гендерно-правової експертизи:

- Розробка законодавства на основі фактичних даних.
- Покращення прозорості та відповідальності законодавства.
- Більш ефективне врахування думок всіх груп населення та рівність у процесі прийняття рішень.
- Узгодження та моніторинг національних та міжнародних зобов'язань щодо забезпечення гендерної рівності.
- Потенціал до збільшення рівня представленості жінок та прискорення економічного зростання.
 - Протидія дискримінації.
 - Зміцнення принципу верховенства права.



- **гендерно чутливий підхід** - урахування специфічних соціальних, культурних, економічних, політичних та інших характеристик умов життя та потреб жінок і чоловіків

**ПОРЯДОК проведення гендерно-правової експертизи:
ЗАТВЕРДЖЕНО постановою Кабінету Міністрів України
від 28 листопада 2018 р. № 997**

**Порядок проведення гендерно-правової експертизи
визначає Кабінет Міністрів України**

Метою проведення гендерно-правової експертизи є:

- 1) проведення комплексного дослідження законодавства та проєктів нормативно-правових актів у частині їх відповідності міжнародним договорам України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та резолюціям міжнародних конференцій, міжнародних організацій, їх органів з прав людини стосовно дотримання принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- 2) запобігання прийняттю та наявності нормативно-правових актів, положення яких не відповідають принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Гендерно-правова експертиза законодавства

- 5. Гендерно-правова експертиза законодавства проводиться Мін'юстом щодо законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та інших нормативно-правових актів.
- 6. Гендерно-правова експертиза законодавства проводиться щороку до 31 грудня згідно із планом, що погоджується уповноваженою особою (координатором) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків Мін'юсту.
- План проведення гендерно-правової експертизи законодавства на відповідний рік складається на підставі пропозицій щодо проведення гендерно-правової експертизи, які надійшли від державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та громадян.

7. Для проведення гендерно-правової експертизи законодавства Мін'юст може залучати в установленому порядку **фахівців державних органів, підприємств, установ, організацій, а також представників наукових установ, громадських об'єднань та міжнародних організацій** (за згодою).

8. Висновок про результати гендерно-правової експертизи законодавства протягом п'яти календарних днів після підписання **уповноваженою особою (координатором)** з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків Мін'юсту оприлюднюється на офіційному веб-сайті Мін'юсту.

9. У разі встановлення невідповідності акту законодавства принципу **забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків** Мін'юст надсилає висновок з обґрунтованими зауваженнями органів, що прийняв такий акт.

- **Копія такого висновку** також надсилається Мінсоцполітики та Кабінетові Міністрів України.

10 Мінсоцполітики протягом 30 календарних днів з дати отримання висновку за результатами його розгляду визначає доцільність внесення змін та ініціює перед Кабінетом Міністрів України таке завдання відповідному центральному органу виконавчої влади

Про результати розгляду висновку Мінсоцполітики інформує Мін'юст та Кабінет Міністрів України

Гендерно-правова експертиза нормативно-правових актів, які підлягають державній реєстрації

- 11. Гендерно-правова експертиза нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади, нормативно-правові акти яких підлягають державній реєстрації, здійснюється під час такої реєстрації структурними підрозділами апарату та територіальних органів Мін'юсту, відповідальними за проведення державної реєстрації нормативно-правових актів.
- Для здійснення державної реєстрації таких нормативно-правових актів міністерства та інші органи виконавчої влади подають Мін'юсту **ВИСНОВОК про проведення гендерно-правової експертизи** за формою згідно з [додатком 2](#).
- 12. Результати гендерно-правової експертизи нормативно-правового акта, поданого на державну реєстрацію, зазначаються у висновку про державну реєстрацію нормативно-правового акта за формою згідно з [додатком 2](#) до Порядку подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України та проведення їх державної реєстрації, затвердженого наказом Мін'юсту від 12 квітня 2005 р. № 34/5 (в редакції наказу Мін'юсту від 15 травня 2013 р. № 883/5).

Гендерно-правова експертиза проектів нормативно-правових актів

- 13. Гендерно-правова експертиза проектів нормативно-правових актів проводиться Мін'юстом під час проведення правової експертизи.
- Результати проведення Мін'юстом гендерно-правової експертизи проекту нормативно-правового акта відображаються у висновку Мін'юсту за результатами його правової експертизи, в якому зазначається інформація про наявність норм, які не відповідають принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, та подаються пропозиції щодо необхідності доопрацювання проекту нормативно-правового акта в разі їх виявлення або про відсутність таких норм.

- **Методологія пілотної експертизи** на відповідність законопроектів принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків **ґрунтується на положеннях законів України** «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» (2012) та «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (2005), її **підходи** можна використовувати як **антидискримінаційні** і для інших груп захищених ознак.

У ході гендерно-правової експертизи аналізується дотримання:

- принципу рівних прав і свобод;
- принципу рівних можливостей;
- принципу рівності перед законом;
- принципу поваги до гідності, а також виявляються випадки прямої та непрямої дискримінації.

ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК

З ПРОВЕДЕННЯ ГЕНДЕРНО-ПРАВОВОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ АКТИВ ЗАКОНОДАВСТВА ТА
ПРОЕКТІВ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТИВ

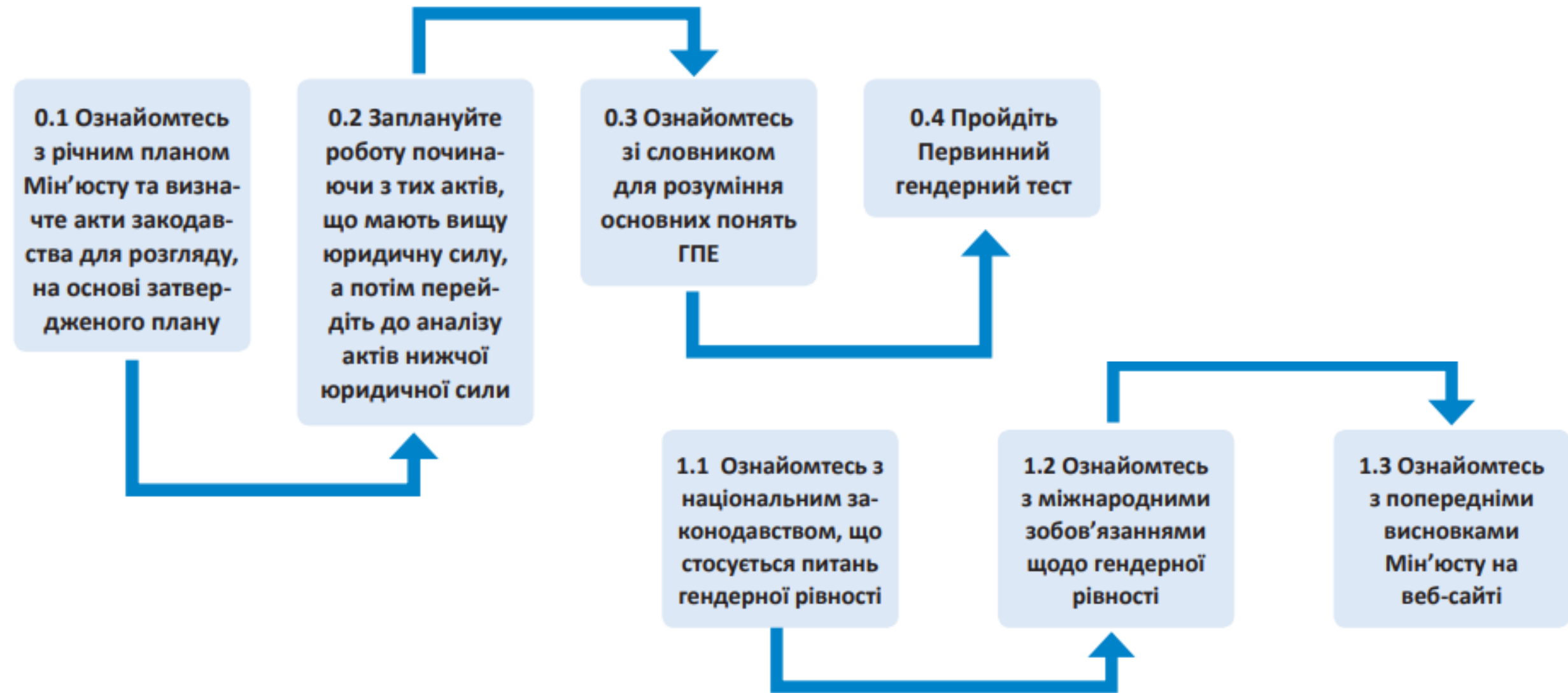


КИЇВ, 2020

4 основні етапи гендерно-правової експертизи



- 1. На підготовчому етапі гендерно-правової експертизи законодавства здійснюється планування процесу гендерно-правової експертизи



Ознакою дискримінації вважається:

- наявність відмінності;
- наявність захищеної ознаки (статі);
- відсутність юридично обґрунтованої мети відмінності;
- непропорційність методів досягнення мети.

У разі виявлення порушень вносяться такі рекомендації:

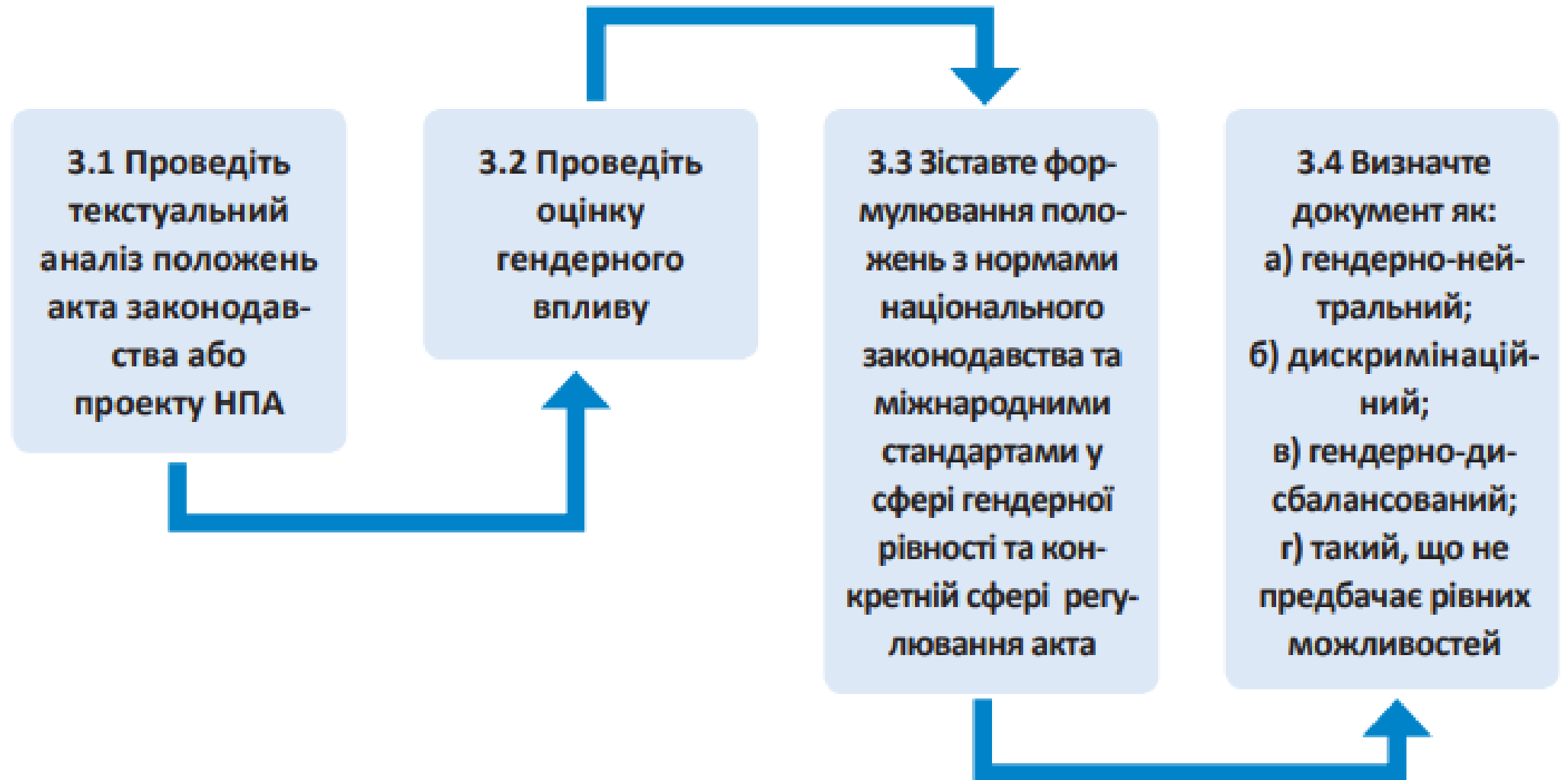
- 1) головному комітету – повернути законопроект на доопрацювання суб'єкту права законодавчої ініціативи;
- 2) головному комітету – підготувати поправки до законопроекту;
- 3) головному комітету або суб'єкту права законодавчої ініціативи – підготувати поправки до законопроекту та зміни до чинних нормативно-правових актів, норми яких не відповідають принципам рівності та недискримінації;
- 4) направити копію висновку до Міністерства юстиції з рекомендацією здійснити комплексну гендерно-правову експертизу законопроекту.

Текст акта законодавства (проекту НПА) має бути гендерно-чутливим і представляти різні групи жінок/дівчат, чоловіків/хлопців. Також важливо подивитись, чи є мова акту законодавства (проекту НПА) ясною та зрозумілою.

Для підбиття підсумків текстуального аналізу заповніть таблицю, що наведена нижче.

	ТВЕРДЖЕННЯ	ВІДПОВІДЬ
1	Мова акта законодавства (проекту НПА) є легкою для розуміння користувач(к)ами	Так/Ні
2	В акті законодавства (проекті НПА) прямо зазначена НЕ лише одна стаття	Так/Ні
3	В акті законодавства (проекті НПА) згадуються різні вразливі групи, як-от: жінки/дівчата, чоловіки/хлопці з інвалідністю; ромські (інші етнічні меншини) жінки та чоловіки; жінки та чоловіки, які мешкають у сільській місцевості; жінки та чоловіки, які живуть з ВІЛ тощо	Так/Ні

- ч. 2 ст. 10 Закону України «Про охорону праці»,
- праця вагітних жінок і жінок, які мають неповнолітню дитину, регулюється законодавством.



праця вагітних жінок і жінок, які мають неповнолітню дитину, регулюється законодавством.

- Вказане положення є гендерно-дисбалансованим на користь певної статі та потребує перегляду
- Відповідно до частини першої статті 3 Конвенції Міжнародної організації праці № 156 про рівне ставлення й рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок:
- трудящі з сімейними обов'язками, 1981 р. для забезпечення дійсної рівності ставлення і можливостей для трудящих чоловіків і жінок одна з цілей національної політики полягає в тому, щоб особи із сімейними обов'язками, котрі виконують або бажають виконувати оплачувану роботу, могли здійснювати своє право на це, не зазнаючи дискримінації, і, наскільки це можливо, гармонійно поєднуючи професійні й сімейні обов'язки

- Гендерно-дисбалансований на користь певної статі нормативно-правовий акт (НПА) надає преференції чи безпосередньо ущемляє права жінки чи чоловіка або створює необґрунтовані перешкоди у реалізації таких прав, а так само передбачає неспівмірні міри відповідальності за однакові правопорушення

приклад

- Закон України «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення»,
- стаття 22 Закону :
- матері, які мають дітей віком до 16 років, заражених вірусом імунodefіциту людини або хворих на СНІД, мають право на одержання щорічної відпустки у літній чи інший зручний для них час.
- У разі відсутності матері та виховання такої дитини батьком або іншою особою це право надається зазначеним особам.



3.4 Визначте документ як:
а) гендерно-нейтральний;
б) дискримінаційний;
в) гендерно-дисбалансований;
г) такий, що не передбачає рівних можливостей

Приклад

- **наказ Міністерства охорони здоров'я України** «Про затвердження Переліку важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок» від 29.12.1993 № 256

3.4 Визначте

документ як:

а) гендерно-нейтральний;

б) дискримінаційний;

в) гендерно-дисбалансований;

г) такий, що не передбачає рівних можливостей

?????

- ...12. Радіотехнічне і електронне виробництво
- **Загальні професії електронної техніки**
- Випробувач деталей і приладів, зайнятий на випробуванні приладів електронної техніки в термобарокамерах, при температурі + 28С і вище та - 60С і нижче за умови безпосереднього знаходження в них Заливальник магнітних сплавів на печах-кристалізаторах
- **Плавильник шоопсплаву та вісмуту**
- **Виробництво медикаментів, медичних, біологічних препаратів і матеріалів**
Виробництво антибіотиків
Апаратник фільтрації, зайнятий розбиранням і збиранням вручну фільтр-пресів з розміром рам понад 500 мм
- **Одержання морфіну із опію-сирцю**
Апаратник фільтрації, зайнятий розбиранням і збиранням вручну фільтр-пресів з розміром рам понад 500 мм
- **Виробництво андрогенів**
Апаратник одержання синтетичних гормонів, зайнятий на препаратах тестостерону і його похідних

- скасування у 2017 році наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Переліку важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок» від 29.12.1993 № 256, існування якого грубо порушувало право жінок на роботу, на рівність з чоловіками в трудовій сфері, на недискримінацію.
- Скасування цього наказу дало змогу жінкам працювати у понад 450 видах діяльності, зокрема на високооплачуваних роботах

- Дискримінаційний НПА містить в собі відмінності, винятки або переваги по відношенню до осіб певної статі, які спрямовані на послаблення або невизнання прав людини та основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній, та інших сферах суспільних відносин.



Зверніть увагу, що відповідно до Національного плану дій з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок до восьмої періодичної доповіді України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року, затвердженого розпорядженням КМУ від 05.09.2018 р. № 634-р, виділяються такі групи жінок та дівчат, що піддаються різним формам множинної дискримінації:

- вдови
- жінки з інвалідністю
- літні жінки
- жінки, що належать до ромських національних меншин
- жінки, що належать до сексуальних меншин
- внутрішньо переміщені жінки та дівчата
- жінки із сільської місцевості
- жінки і дівчата з етнічних груп
- жінки – учасниці антитерористичної операції
- жінки, що хочуть залишити проституцію
- жінки, що живуть з ВІЛ/СНІДом

- Коли ми готуємо документ, пов'язаний із захистом репродуктивних прав, або просто із доступом до медичних послуг, чи враховано в ньому потреби **жінок та чоловіків з інвалідністю**?
- Зокрема, наявність спеціального обладнання для огляду **жінок із фізичною інвалідністю**, ліжка/крісла для гінекологічного огляду, чи зможуть вони скористатись акушерськими та гінекологічними консультаційними послугами тощо.
- Чи забезпечує акт законодавства або проект НПА рівний доступ до **інформації для жінок та чоловіків із порушеннями зору, і чи є сурдоперекладач для жінок та чоловіків із вадами слуху**



- **Підготовка висновку – це завершальна стадія процесу ГПЕ.** Цей етап передбачає конкретні дії, що стосуються написання висновку на підставі аналізу положень акта законодавства або проекту НПА.

ВИСНОВОК

гендерно-правової експертизи акта законодавства

- (назва, реквізити акта законодавства та найменування органу, що прийняв такий акт)
- 1. Перелік міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та резолюцій міжнародних конференцій, міжнародних організацій, їх органів, використаних під час проведення експертизи.*
- Під час проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства обов'язково застосовуються: [Міжнародний пакт про громадянські і політичні права](#), 1966 рік; [Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами](#), 1949 рік; [Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок](#), 1979 рік; [Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод](#), 1950 рік та [протоколи](#) до неї; [Європейська соціальна хартія](#) (переглянута), 1996 рік; [Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми](#), 2005 рік; [Конвенція про права осіб з інвалідністю](#), 2006 рік; [Конвенція Міжнародної організації праці № 156 про рівне ставлення і рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками](#), 1981 рік; [Конвенція Міжнародної організації праці № 100 про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності](#), 1951 рік; [Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації](#), 1965 рік; [Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права](#), 1966 рік; [Рамкова конвенція про захист національних меншин](#), 1995 рік; [Загальна декларація прав людини](#), 1948 рік; [Пекінська декларація](#), 1995 рік; [Резолюція 47/135 Генеральної Асамблеї ООН "Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин"](#), 1992 рік.
- 2. Перелік актів законодавства, використаних під час проведення експертизи.
- Під час проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства обов'язково застосовуються: [Конституція України](#), Закони України ["Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків"](#), ["Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні"](#), ["Про запобігання та протидію домашньому насильству"](#), ["Про протидію торгівлі людьми"](#).

ВИСНОВОК

гендерно-правової експертизи акта законодавства

- 3. Загальна характеристика проаналізованого акта законодавства щодо дискримінації за ознакою статі.
- Зазначається, яким чином висвітлено гендерний аспект в акті законодавства (норма або акт у цілому є гендерно нейтральними; норма або акт є дискримінаційними, гендерно дисбалансованими на користь певної статі; норма або акт не передбачають рівні можливості для обох статей).
- 4. Обґрунтування необхідності внесення змін до акта законодавства.
- Наводяться конкретні положення акта законодавства, які потребують внесення змін, з обов'язковим обґрунтуванням прийняття такого рішення, а також у разі необхідності вжиття інших заходів, що сприятимуть удосконаленню правового регулювання у відповідній сфері.
- Також можуть наводитися пропозиції щодо необхідності перегляду інших актів законодавства, які стосуються цього ж питання.
- Якщо акт законодавства є гендерно нейтральним, відповідна інформація зазначається у цьому висновку окремо.
- 5. Найменування структурного підрозділу Мін'юсту, що проводив гендерно-правову експертизу.
- _____
- * Під час проведення гендерно-правової експертизи акта законодавства можуть застосовуватися інші міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та резолюції міжнародних конференцій, міжнародних організацій, їх органів залежно від предмета правового регулювання (зазначаються відповідні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та резолюції міжнародних конференцій, міжнародних організацій, їх органів, застосовані під час проведення експертизи).

Уповноважена особа (координатор)
з питань забезпечення рівних прав
та можливостей жінок і чоловіків Мін'юсту

(підпис)

Ініціали Прізвище

приклад

в законопроекті №2489 про службу в органах місцевого самоврядування:

«Не допускається направлення у відрядження без їх згоди жінок, що мають дітей віком від трьох до 14 років або дітей-інвалідів».

3.4 Визначте документ як:
а) гендерно-нейтральний;
б) дискримінаційний;
в) гендерно-дисбалансований;
г) такий, що не передбачає рівних можливостей

?????



в законопроекті №4185 про державну підтримку жінок, яким присвоєно почесне звання України «Мати-героїня»:

- 1. Держава сприяє популяризації материнства та створює належні соціальні й економічні умови для народження та виховання дітей**
- 2. Держава заохочує та підтримує сім'ї з дітьми, популяризує сімейне благополуччя, порядність та гармонію.**
- 3. Держава забезпечує жінкам, яким присвоєно почесне звання України «Мати-героїня», державну підтримку шляхом затвердження відповідних цільових державних програм щодо популяризації материнства і належної соціальної підтримки».**

3.4 Визначте документ як:

- а) гендерно-нейтральний;
- б) дискримінаційний;
- в) гендерно-дисбалансований;
- г) такий, що не передбачає рівних можливостей

?????



Закон про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків

- частка підручників, що враховують антидискримінаційний підхід, зросла на 42% у 2019 році

- якість проведення антидискримінаційної експертизи підручників не завжди висока, досі зберігається дискримінація за ознакою статі під час вивчення предметів “Трудове навчання”, “Захист України”.

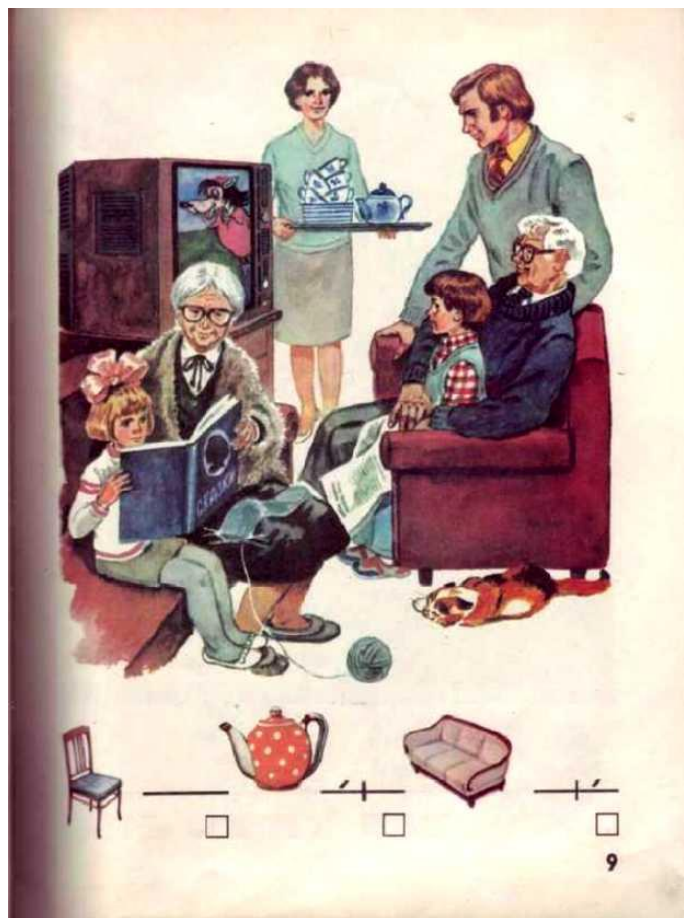
у сфері освіти

Центральний орган виконавчої влади з питань освіти і науки забезпечує проведення експертизи навчальних програм, підручників та навчальних посібників для навчальних закладів щодо відповідності принципу забезпечення РПМ жінок і чоловіків.

- До навчальних програм вищих навчальних закладів, курсів перепідготовки кадрів включаються дисципліни, які вивчають питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, та факультативне вивчення правових засад гендерної рівності на основі гармонізації національного і міжнародного законодавства

Стаття 21

Буквар 1987 р.



Підручник з Історії України, 2018

M89

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ МОН України від 31.05.2018 № 551)

Видано за рахунок державних коштів.
Продаж заборонено

Мудрий М. М.

М-89 Історія : Україна і світ : (інтегр. курс, рівень стандарту) : підруч. для 10-го кл. закл. заг. серед. освіти / М.М. Мудрий, О.Г. Аркуша. – Київ : Генеза, 2018. – 288 с. : іл., карти.

ISBN 978-966-11-0700-6

У підручнику висвітлено основні події, явища і процеси, які визначали історію України і світу в 1914–1945 рр. Відповідно до нової навчальної програми підручник акцентує увагу на взаємодії української та світової історії. Структурні компоненти підручника спрямовано на реалізацію засад компетентісно-орієнтованого навчання історії.

УДК 94(477+100) 1914/1945(075.3)

© Мудрий М.М., Аркуша О.Г., 2018
© Видавництво «Генеза»,
оригінал-макет, 2018

ISBN 978-966-11-0700-6

Шановне учнівство!	5
Вступ	6

Розділ 1	
Перша світова війна	10
§ 1. Переддень світової війни	7
§ 2. Початок Першої світової війни. Політичні програми та орієнтації українців у зв'язку з початком війни	11
§ 3. Восинні кампанії 1914–1916 рр.	19
§ 4. Повсякденне життя: на фронті та в тилу	28
§ 5. Завершення та наслідки війни	39



Розділ 2	
Соціальні та національні революції в Європі. Українська революція	46
§ 6. Російська революція 1917 р.	47
§ 7. Українська революція: від автономії до незалежності	60
§ 8. Українська революція: національний і соціальний аспекти	75
§ 9. Революції в Центральній Європі	89
§ 10. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки. Українсько-польські відносини	95
§ 11. Українська державність і питання національних меншин	104



Розділ 3	
Облаштування повоєнного світу: між демократією та авторитаризмом	108
§ 12. Паризька мирна конференція. Українське питання	109
§ 13. Економічний і суспільно-політичний розвиток країн Західної Європи та Америки	118
§ 14. Держави Центрально-Східної Європи	127
§ 15. Українська СРР в умовах нової економічної політики	135
§ 16. Політика «коренізації» більшовицького режиму. «Українізація»	138
§ 17. Соціальні зміни та культурне життя	143



Тоталітарні режими як виклик людству	146
§ 18. «Велика депресія»	147
§ 19. Комунізм, фашизм і нацизм	150
§ 20. Виникнення авторитарних режимів. Боротьба за демократію	155
§ 21. Режим «санакції» у Польщі	161
§ 22. Утвердження комуністичного тоталітарного режиму в СРСР	165
§ 23. Репресії та Голодомор в Україні. Людина в умовах тоталітаризму: приклад України	171
§ 24. Країни Азії, Африки та Латинської Америки	177

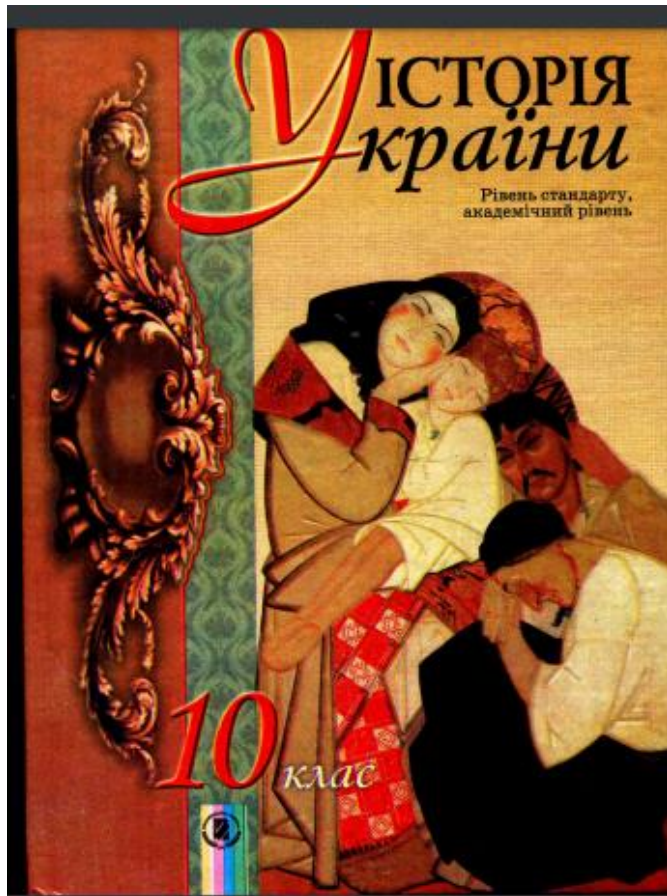


Розділ 5	
Україна і світ напередодні Другої світової війни. Початок війни	178
§ 25. Європейська військово-політична криза. Вісь «Рим–Берлін»	179
§ 26. Політика «умиротворення». Карпатська Україна	185
§ 27. Німецько-радянські переговори та пакт Молотова–Ріббентропа	192
§ 28. Початок Другої світової війни. Радянська окупація Західної України	198
§ 29. «Дивна війна». Поразка Франції	207
§ 30. Радянізація західних областей України	216
§ 31. Українська еміграція на початку війни: вибір політичної позиції	223



Розділ 6	
Друга світова війна: перебіг і результати	230
§ 32. Напад Німеччини на Радянський Союз	231
§ 33. Нацистський окупаційний режим	240
§ 34. Голокост: знищення єврейського населення Європи	247
§ 35. Український національно-визвольний, комуністичний партизанський та інші рухи. Опору на теренах України	252
§ 36. Вступ у війну США та формування антигітлерівської коаліції	262
§ 37. Воєнні перемоги союзників у 1942–1945 рр.	267
§ 38. Економічне та суспільне життя під час війни. Наслідки Другої світової війни для України	277





- 1.^о Назвіть 14 перших натуральних чисел.
- 2.^о Якого числа не вистачає в записі, щоб він позначав натуральний ряд: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, ...?
- 3.^о Із чисел 5, $\frac{1}{6}$, 8, 129, 0, $\frac{3}{7}$, 4128, $\frac{1}{5}$ виберіть натуральні.
- 4.^о Яке число в натуральному ряду стоїть за числом:
1) 34; 2) 246; 3) 8297?
- 5.^о Запишіть число, яке в натуральному ряду стоїть за числом:
1) 72; 2) 121; 3) 6459.
- 6.^о Яке число в натуральному ряду передує числу:
1) 58; 2) 631; 3) 4500?
- 7.^о Запишіть число, яке в натуральному ряду передує числу:
1) 42; 2) 215; 3) 3240.
- 8.* На уроці фізкультури всі учні та учениці класу вишикувалися в одну шеренгу. Якщо рахувати зліва направо, то Сашко стояв у перензі сьомим, а якщо справа наліво — то вісімнадцятим. Скільки всього дітей у цьому класі?
- 9.* Скільки чисел стоїть у натуральному ряду між числами:
1) 6 і 24; 2) 18 і 81?
- 10.* Скільки чисел стоїть у натуральному ряду між числами:
1) 13 і 28; 2) 29 і 111?
- 11.** На уроці фізкультури всі 26 учнів та учениць класу вишикувалися в одну шеренгу. Відомо, що Петро стояв чотирнадцятим, рахуючи зліва направо, а Олена — двадцятою, рахуючи справа наліво. Скільки дітей стояло між Петром і Оленою?



- **УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №806/2014**

- Про День захисника України
- З метою вшанування мужності та героїзму **захисників** незалежності і територіальної цілісності України, військових традицій і звитяг Українського народу, сприяння дальшому зміцненню патріотичного духу у суспільстві та на підтримку ініціативи громадян **постановляю:**
- 1. Установити в Україні свято — **День захисника України, яке відзначати щорічно 14 жовтня.**
- 2. Визнати таким, що втратив чинність, Указ Президента України від 23 лютого 1999 року №202.

Президент України
П.ПОРОШЕНКО
14 жовтня 2014 року



3.4 Визначте документ як:
а) гендерно-нейтральний;
б) дискримінаційний;
в) гендерно-дисбалансований;
г) такий, що не передбачає рівних можливостей



ЗАКОН УКРАЇНИ

про внесення зміни до статті 73 Кодексу законів про працю України

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 40, ст.328)

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Абзац дев'ятий частини першої статті 73 Кодексу законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375) викласти в такій редакції:

"14 жовтня - День захисників і захисниць України".

2. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Президент України

В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
14 липня 2021 року
№ 1643-IX